

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: Ž 8

Text: L 19, 1 – 10 *Ježíš vešel do Jericha a procházel jím. Tam byl muž jménem Zacheus, vrchní celník a veliký boháč; toužil uvidět Ježíše, aby poznal, kdo to je, ale poněvadž byl malé postavy, nemohl ho pro zástup spatřit. Běžel proto napřed a vylezl na moruš, aby ho uviděl, neboť tudy měl jít. Když Ježíš přišel k tomu místu, pohlédl vzhůru a řekl: "Zachee, pojď rychle dolů, neboť dnes musím zůstat v tvém domě." On rychle slezl a s radostí jej přijal. Všichni, kdo to uviděli, reptali: "On je hostem u hříšného člověka!" Zacheus se zastavil a řekl Pánu: "Polovinu svého jmění, Pane, dávám chudým, a jestliže jsem někoho ošidil, nabradím mu to čtyřnásobně." Ježíš mu řekl: "Dnes přišlo spasení do tohoto domu; vždyť je to také syn Abrahamův. Neboť Syn člověka přišel, aby hledal a spasil, co zahynulo."*

Zacheus je velice zajímavá postava. Byl bohatý, při své práci šidil a podváděl a nebyl proto oblíbený. Podobně jako celník Matouš. Jenom s tím rozdílem, že Zacheus byl vrchním celníkem, tzn. že měl ještě větší příjmy než jeho podřízení. Lidé, kteří se živili poctivě mu mohli jenom závidět. To není nic tak výjimečného. I dnes jsou bohatí, kteří nepřišli k majetku zrovna poctivým způsobem a mají se lépe než druzí. V Jerichu bylo zřejmě víc bohatých lidí, ale Zacheus patřil k těm nejbohatším. Tím se jistě odlišoval od ostatních, ale mě na Zachovi upoutala jiná zvláštnost. Řekli bychom skoro, že jde o detail. Zacheus byl totiž malé postavy.

Je docela možné, že právě od této skutečnosti se odvíjí celý jeho životní příběh. Jistě znáte případy hendikepovaných lidí, kteří mají takovou tělesnou vadu, že jim schází růstový hormon, a oni dorostou pouze dětské výšky. Mají s tím pak nemalé problémy. Nemohou v běžném obchodě kupovat pro sebe oblečení, na úradě sotva vidí přes přepážku, v bytě musí mít vše zařízeno tak, aby na to dosáhli a my ani nevíme, jaká různá omezení ve svém životě ještě prožívají. Velmi pak záleží na tom, jak se takový člověk se svým postižením, ať už je jakékoliv, v životě vyrovná. Jsou lidé, kteří se dovedou přijmout takoví, jací jsou a naučí se tak žít. Ale někdo má sklon propadat skleslosti, malomyslnosti, a zejména pocitům méněcennosti. Trápí se tím, že si připadá v něčem horší nebo slabší než druzí. Takovými pocity nemusí trpět jenom lidé s nějakým postižením. Pocit méněcennosti může vyplývat nejen ze špatného zdravotního stavu, ale také třeba z nedostatečného vzdělání, z malé výřečnosti, pocit méněcennosti může mít žena v domácnosti vedle svého manžela, který je uznávaný ve vyšších společenských kruzích, dítě, kterému to ve škole moc nejde a málokdy ho někdo pochválí, ale také třeba křesťan, kterému druzí dávají najevo, že není dost zbožný apod. Pocity méněcennosti se někdy mylně zaměňují za křesťanské ctnosti jako je skromnost a pokora. Málokdo si všem uvědomí, že za pocity méněcennosti se může skrývat obyčejná pýcha – totiž snaha ukázat se v co nejlepším světle nebo být ještě lepší než druzí. A když takový nejsem, tak se užírám pocity méněcennosti. Je to nepřijetí sebe samého, takového jaký jsem. Když má někdo o sobě příliš nízké mínění – když vidí, že v něčem nedosahuje úrovně druhých, tak se to zpravidla snaží kompenzovat jiným způsobem. Vynahradiť si to na jiném místě. Tady jsou možná kořeny toho, proč se Zacheus obklopil bohatstvím, byť třeba podvodně získaným. Zacheus potřeboval alespoň v něčem převyšovat ostatní, když nedosahoval stejnou tělesnou výšku. Vysokým postavením ve společnosti si Zacheus mohl léčit svůj komplex, vyplývající z pocitu malé postavy.

Celý tento Zacheův životní postoj dobře vystihuje i jeho jednání, když měl Jerichem procházet Ježíš. Zacheus tím, že vylezl na strom, udělal pouze to, co dělal celý svůj život. Snažil se být výš než ostatní. Celý život se povyšoval nad druhé, proč by teď nemohl vylézt na

strom a tak opět na ostatní vyzrát. Zřejmě mu nedošlo, jak je jeho jednání komické. Když vidíte člověka, jak se usilovně snaží povýšit se v očích druhých lidí, vzbuzuje takové chování často jen útrpný úsměv. Zacheovo lezení po stromě je zde více než symbolické. Zacheus udělá všechno proto, jen aby byl výš a druhým dal najevo, že mu nesahají ani po kotníky. Jeho gesto znamenalo, že druhými pohrdá a že jsou mu lhostejní. Přitom paradoxně mu právě na jejich mínění extrémně záleželo. Trochu to připomíná pohádku Císařovy nové šaty, kdy si císař myslí jak je vzácně oblečen, a přitom nemá na sobě nic. Zacheus si myslí, že vyzrál na tlačící se zástup a nepozoruje, že takové chování je vlastně nedůstojné. My víme, že přece nemá zapotřebí nějak přehytračit ostatní, nemá zapotřebí šplhat na strom, nemá zapotřebí dohánět svou výšku umělým povyšováním. Kdyby nepodváděl a nešidil, lidé by ho jistě měli rádi a rádi by jej pustili dopředu, aby také viděl Ježíše. Ale takovéto dobré vztahy Zacheus s lidmi neměl. Sám lidmi pohrdal a lidé nenáviděli jeho povyšování.

Teprve Ježíš vnáší do této situace jasno a vysvobozuje ze všech pokřivených vztahů, z pocitů méněcennosti a z nepoctivého života. Ježíš přišel ke stromu, na který Zacheus vylezl, a říká: „Zachee, pojď rychle dolů, neboť dnes musím zůstat v tvém domě.“ Ježíš volá Zachea, aby slezl ze stromu své povýšenosti a pýchy, protože povyšování nemá zapotřebí. To, že je malé postavy, jej přece nijak nesnižuje v očích druhých lidí. V očích lidí jej snižuje jeho marná snaha povýšit se nad druhé, snaha kompenzovat si svůj hendikep nevhodným způsobem. Ježíšovo nečekané zavolání Zachea překvapilo. A skutečnost, že se Ježíš od něj nedistancuje a naopak se sám k němu zve na večeři Zachea zcela přemohlo. A rychle slezl ze stromu a s radostí Ježíše přijal, protože to bylo pro něj vysvobození. Poznal, že už nemusí dohánět své postižení bohatstvím a vysokým postavením. Poznal, že pro Ježíše je cenný takový jaký je. Ježíš tím, že se pozval k Zacheovi na večeři, dal mu najevo, že si jej váží, že o něj stojí a že jeho pocity méněcennosti jsou naprosto zbytečné. Zacheus také poznal, že zbytečná je i jeho snaha, domoci se vysokého postavení skrze bohatství, a tak rozdává svůj majetek chudým.

Na tomto příběhu vidíme, co znamená spása už v tomto životě. Ve spáse nejde jen o budoucí život věčný, ale o život nový, přítomný, o nové vztahy a nový pohled na druhé i na sebe samého nyní a zde, na tomto světě.

Modlitba: *Pane Ježíši Kriste, ty nám říkáš, že nás miluješ takové, jací jsme, a že si nemusíme na nic brát ani nikomu nic dokazovat. Děkujeme ti, že nás máš rád bez podmínek, a že miluješ každého z nás bez rozdílu. Tak jsme tě poznali, a tak tvé bezpodmínečné lásce věříme. Amen.*

Přímlovná modlitba: *Pane, prosíme tě, aby tvé slovo působilo v našich srdcích a vnitřně nás proměňovalo. Kéž nejsme pouhými posluchači, ale i vykonavateli tvého slova. Pane Ježíši, přimlouváme se za tento svět. Za svět, který je pod mocí zlého. Prosíme tě, ať v něm vítězí tvoje láska. Ať naše víra přemáhá zlo ve světě. Prosíme za všechny nemocné, trpící, strádající. Dej, ať jsme vždy otevření pro tvé slovo, ať máme otevřenou náruč pro nužné tohoto světa, ať máme otevřené srdce pro bližní kolem nás. Prosíme tě, abys posiloval sebevědomí malomyslných, víru malověrných a lásku nemilovaných. Prosíme uzdrav naše neduhy tělesné, duševní i duchovní. Modlíme se za ty, kdo se projevují arogantně, aby poznali tvou mírnost. Prosíme za ty, kdo jednají ze strachu, aby v tobě našli hlubinu bezpečí. Prosíme za ty, kteří si nevěří, aby se vírou spolehli na tebe, svého Spasitele a Pána. Amen.*